



HAKRINBANK



HALFJAARVERSLAG 2019

MISSIE

De Hakrinbank biedt als innovatieve en dynamische instelling haar klanten een integraal pakket van hoogwaardige financiële diensten aan. Deskundige medewerkers leveren in teamverband maatwerk voor maximale klanttevredenheid.

VISIE

De geprefereerde aanbieder van financiële diensten in Suriname te zijn door het leveren van uitmuntende kwaliteit.

KERNWAARDEN

De belangrijkste grondbeginselen welke als kompas voor ons handelen dienen, vormen de fundamentele waarden en normen van ons bedrijf, onze “core values” en geven richting aan alles wat wij als bank doen:

- Betrouwbaarheid
- Service - en klantgerichtheid
- Teamwork
- Kwaliteit



Directieteam Hakrinbank N.V.
Drs. R. P. V. Sheorajpanday Algemeen Directeur
Drs. M. M. Keerveld RA Financieel Directeur

INHOUDSOPGAVE

1. Verslag van de directie

06

- 1.1 **Aan de aandeelhouders**
- 1.2 **Het macro-economisch omgevingsklimaat**
- 1.3 **Het bedrijf van de Hakrinbank N.V.**
 - 1.3.1 Algemeen
 - 1.3.2 De financiële ontwikkeling
 - 1.3.3 Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. en Hakrinbank Real Estate N.V.

2. Halfjaarcijfers 2019

15

- 2.1 **Geconsolideerde balans per 30 juni 2019**
- 2.2 **Geconsolideerde winst- en verliesrekening over het eerste halfjaar 2019**
- 2.3 **Toelichting behorende bij de geconsolideerde balans per 30 juni 2019 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening over het eerste halfjaar 2019**

3. Overige

19

- Beoordelingsverklaring externe accountant**

VERSLAG VAN DE DIRECTIE



1.1 Aan de aandeelhouders

De late publicatie van het halfjaarrapport 2019 hangt samen met de ontwikkelingen rond de aangehouden geldzending alsmede de intensieve voorbereidingen van de aandelenemissie. Hoewel de tijdigheid hierdoor onder druk is komen te staan, hebben wij gemeend vanuit het belang dat wij toekennen aan de informatievoorziening aan onze aandeelhouders en overige stakeholders om het halfjaarrapport 2019, zij het verlaat, te publiceren.

De in de eerste helft van het boekjaar 2019 gerealiseerde resultaten kwamen tot stand in een klimaat van toenemende fiscale onevenwichtigheden welke een toenemende verstoring van de nog relatief evenwichtige macro-economische verhoudingen met zich zou meebrengen, terwijl ook de consequenties van de aanhouding van de door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) verzorgde geldzending merkbaar waren.

Enkele markante ontwikkelingen regarderende het monetair beleid in het eerste halfjaar 2019 betroffen de opzegging van het Memorandum of Understanding (MOU) tussen de CBvS en de Staat van april 2016 waarin partijen zich committeerden om geen monetaire financiering aan de Staat te verstrekken, en de wijziging van het vreemde valuta kasreserve voorschrift door de CBvS. Met de opzegging in het eerste kwartaal van het MOU door de Staat werd wederom een aanvang gemaakt met monetaire financiering van de Staat. In mei 2019 werd het vreemde valuta kasreserve voorschrift door de CBvS aangepast, waarbij vastgesteld werd dat 100% van de EUR kasreserve en 50% van de USD kasreserve moest worden overgedragen aan de CBvS. Met de commerciële banken werd afgesproken dat deze gelden op aparte, zogenaamde 'ringfenced', rekeningen bij buitenlandse banken met een goede creditrating zouden worden aangehouden. Het beheer zou door een drie leden tellend Strategic Investment Committee geschieden, waarvan de Surinaamse Bankiersvereniging twee, en de CBvS een lid zou invullen. Hoewel er grote zorgen en bezwaren in het bankwezen en de samenleving waren hebben de commerciële banken hun medewerking verleend hieraan. De belangrijkste reden daarvoor was dat hierdoor afspraken gemaakt konden worden over het beheer van de door hen reeds aan de CBvS toevertrouwde vreemde valuta middelen. Vele banken, en ook de Hakrinbank, hadden namelijk al grote vreemde valuta bedragen toevertrouwd aan de CBvS. Bij de Hakrinbank vloeide dit voort uit de met de CBvS afgesloten vreemde valutaswaps in de

periode 2014 en 2015, waarbij de vreemde valuta middelen werden verkocht aan de CBvS met de afspraak om deze in de toekomst terug te kopen.

Op de afgesproken vervaldatum was de CBvS echter niet in staat om de vreemde valuta middelen te leveren aan onze bank, waardoor deze bedragen als vorderingen c.q. tegoeden bij de CBvS zijn gebleven. De met de verkoop van de vreemde valuta middelen verkregen SRD werden grotendeels uitgeleend aan de Staat. Ook de stopzetting van de EUR geldzending heeft bijgedragen aan de toename van het toevertrouwen van vreemde valuta middelen aan de CBvS. Aangezien de CBvS zich niet heeft gehouden aan de met de Surinaamse Bankiersvereniging gemaakte afspraken, in het bijzonder het plaatsen van de vreemde valuta kasreserve gelden op ringfenced accounts en het effectueren van het beheer van deze middelen door de Strategic Investment Committee is de Hakrinbank reeds in augustus 2019 gestopt met het overmaken van vreemde valuta kasreserve gelden naar de CBvS. Door deze relatief vroege stopzetting van de overmakingen is het bedrag van onze bank dat oneigenlijk is aangewend beperkt gebleven tot EUR 3,6 miljoen, terwijl er geen USD oneigenlijk zijn aangewend.

Het geconsolideerd balanstotaal steeg met 6,9% tot SRD 4.959,9 miljoen, vooral door de groei van de activa posten "Liquide middelen" en "Vorderingen op Klanten" en de post "Schulden aan kredietinstellingen" aan de passiefzijde van de balans. In vergelijking met het eerste halfjaar 2018 nam de geconsolideerde winst vóór belasting toe met 3,0% tot SRD 23,7 miljoen. Aan deze toename lagen zowel een stijging van de interestmarge als van de overige bedrijfsopbrengsten ten grondslag.

Aangezien de groei van de naar risicograad gewogen activa iets hoger uitviel dan die van het eigen vermogen, is de BIS-solvabiliteitsratio (BIS ratio) fractioneel afgenomen. Aangezien de BIS ratio nog onder de norm van de CBvS ligt is er geen interim dividend uitgekeerd.

De koers van Hakrinbank aandelen op de Surinaamse Effectenbeurs bleef gedurende het eerste halfjaar constant op SRD 408.

Vanaf augustus 2018 was onze BIS ratio, vanwege een grotere toename van de naar risicograad gewogen activa in verhouding tot die van het eigen vermogen afgenomen tot onder de norm van de CBvS. Door de participatie in het kapitaal

van De Surinaamsche Bank N.V. in november 2018 nam de BIS ratio verder af. In de eerste helft van 2019 zijn wij gestart met de voorbereidingen van een aandelenemissie die is gehouden in de tweede helft van 2019. Het doel van de emissie was primair het vergroten van ons eigen vermogen en verbeteren van onze BIS ratio; eveneens was de afbouw van het aandelenbelang van de Staat in onze bank een belangrijke doelstelling. Met de Staat werd dan ook afgesproken dat zij niet zou participeren in de aandelenemissie, waardoor bij volledige plaatsing van de voorgenomen 250.000 nieuwe aandelen haar aandelenbelang zou verminderen tot circa 35%. Hiermee zou een eerste stap naar de afbouw van het aandelenbelang van de Staat worden gezet.

Van harte zeggen wij dank aan onze gewaardeerde cliënten, medewerkers en aandeelhouders voor de goede ondersteuning, die ons steeds weer in staat stelt te blijven groeien en bloeien.

Paramaribo, 22 juni 2020

Directie Hakrinbank N.V.

drs. Rafiek Sheorajpanday, algemeen directeur

1.2. Het macro-economisch omgevingsklimaat

De economische groei van 2018 is door het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) gesteld op 2,6%. In het eerste halfjaar van 2019 is deze groei voortgezet. De goudproductie nam in deze periode met ca. 7% toe ten opzichte van het eerste halfjaar van 2018. Deze toename is toe te schrijven aan de goudproductie van de grote mijnbouwbedrijven. Binnen de aardolie sector begon Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. (Staatsolie) in deze periode met nearshore exploratieactiviteiten uit hoofde van eigen investeringen, terwijl de offshore exploratieactiviteiten voortgezet werden door de buitenlandse maatschappijen.

De groei van de niet-mineralen productie- en dienstverlenende sectoren zette zich ook voort in het eerste halfjaar van 2019. De marginale toename van de binnenlandse effectieve vraag in 2018, werd in de eerste helft van 2019 voortgezet vanwege een redelijk stabiele wisselkoers en de koopkrachtversterkende maatregelen van de overheid. De toename van de binnenlandse vraag vertaalde zich in deze periode in een verdere stijging van de import van consumptiegoederen ten opzichte van de eerste helft van 2018. De economische groei voor 2019 is door het International Monetary Fund (IMF) geschat op ca. 2,3%.

In het eerste halfjaar van 2019 was er ook sprake van stijgende exporten ten opzichte van dezelfde periode in 2018. Zo bedroeg de totale exportwaarde van goederen en diensten USD 1.159,2 miljoen. De exportwaarde steeg grotendeels vanwege stijgende goudexporten door een toename van de wereldmarktprijs, vooral na mei 2019. De gemiddelde goudprijs tot en met juni 2019 bedroeg USD 1.307 troy ounce, 3% hoger dan de gemiddelde prijs in 2018. De grote onzekerheid en geopolitieke spanningen met name de handelsoorlog tussen de United States of America (USA) en China, Brexit, de vertraagde groeiverwachtingen van de wereldeconomie en de volatiele financiële markten in die periode, hebben geleid tot stijgende goudprijzen.

De gemiddelde wereldmarktprijs van aardolie, fluctueerde ook sterk en vertoonde vanaf mei 2019 juist een dalend verloop. Dit vanwege de bezorgdheid van een vertraagde groei van de wereldeconomie en stijgende olievoorraden van de USA. Aan het eind van het eerste halfjaar van 2019 bedroeg de gemiddelde prijs van ruwe aardolie ca. USD 63 per vat, dit in vergelijking met een gemiddelde prijs van USD 68 per vat in 2018.

Na de vertraagde groei en recessieperiode van 2014-2016 waren de exporten van goederen en diensten groter dan de importen. Deze gap is steeds aan het verkleinen en is ook merkbaar in 2019. In het eerste halfjaar van 2019 waren de importen van goederen en diensten ter waarde van USD 1.205,2 miljoen enigszins hoger dan de exporten ter waarde van USD 1.159,2 miljoen. De stijgende importen betroffen naast consumptiegoederen, vooral investeringsgoederen en diensten uit het buitenland. De geïmporteerde investeringsgoederen waren voor een groot deel bestemd voor de goudsector en daarnaast ook voor de olie- en constructie sector.

In het eerste halfjaar van 2019 was er sprake van een tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans. Naast het saldo op de handelsbalans (goederen en diensten), waren vooral winstovermakingen naar het buitenland, de oorzaak van dit tekort. Echter was er in deze periode wel sprake van een overschot op de kapitaal en financiële rekening, wat per saldo geleid heeft tot een positief resultaat op de betalingsbalans. Dit overschot is het gevolg van een instroom van Foreign Direct Investments en een per saldo kapitaalimport uit hoofde van handelskredieten van de private sector en buitenlandse overheidsleningen. De internationale reservepositie bedroeg per ultimo juni 2019 USD 622 miljoen, een toename van USD 41 miljoen ten opzichte van ultimo 2018.

De officiële wisselkoersverhouding van de SRD ten opzichte van de USD was in de eerste maanden van 2019 vrij stabiel te noemen. Vanwege een overschot aan EUR door de stopzetting van de geldtransporten en valutaswap met China sinds mei 2018, daalde de wisselkoers van de SRD ten opzichte van de EUR. Vanwege een tekort aan chartale USD was er sprake van een opwaartse druk op deze wisselkoers. Cambio's verkochten USD, als deze beschikbaar waren, tegen een hogere koers dan de officiële CBvS koers. Vanwege de tekorten aan chartale USD, kon het publiek niet altijd onbeperkt USD-tegoeden van eigen rekeningen bij de commerciële banken in contanten opnemen. Door het krap monetair beleid van de overheid, is de wisselkoers vrij stabiel gebleven en was de maand op maand inflatie in het eerste halfjaar beneden de 1%.

De maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) steeg in de eerste zes maanden van 2019 marginaal met 1,1% tot SRD 19,4 miljard. Deze toename is voornamelijk het gevolg van de kredietverlening aan de overheid, waaronder ook verstrekte voorschotten door de CBvS. De stand van de totale kredietverlening van het bankwezen steeg in nominale termen met 9% tot SRD 11,4 miljard.

De kredietverlening aan de overheid nam in deze periode toe met ca. 33%, terwijl de kredieten aan de particuliere sector marginaal met ca. 2% stegen. De debet rentevoeten in het eerste halfjaar van 2019 lagen tussen 14%-15% voor SRD- kredieten en bedroegen ca. 8% voor EUR- en USD-kredieten; een lichte stijging ten opzichte van 2018. Het stijgend verloop van de reële rentevoeten in 2018, werd in 2019 voortgezet vanwege de lage inflatie.

Door de groeiende economie met stijgende exportopbrengsten, namen overheidsinkomsten toe. Echter namen ook de overheidsuitgaven in het eerste halfjaar sterker toe dan de inkomsten. Het financieringstekort op kasbasis in 2018 bedroeg 11,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). In het eerste halfjaar van 2019 wordt dit tekort geschat op 5,5%. Een belangrijk deel van de overheidsuitgaven betrof achterstallige betalingen uit voorgaande begrotingsjaren. Worden deze achterstallige betalingen buiten beschouwing gelaten, dan is er sprake van een committeringstekort. Het committeringstekort bedroeg respectievelijk 7,9% van het BBP in 2018 en naar schatting 3,6% in het eerste halfjaar van 2019.

In de eerste zes maanden van 2019, kwam ca. een derde deel (33,5%) van de totale overheidsinkomsten voort uit de mineralen sector. Aan de uitgavenkant was slechts ca. 12,2% van de totale uitgaven, kapitaaluitgaven. Het aandeel van personele uitgaven en subsidies maakte ca. 68,5% uit van de totale overheidsuitgaven in deze periode. Het financieringstekort heeft de Staatsschuld doen toenemen tot ca. USD 2,7 miljard (SRD 20,3 miljard). De effectieve en wettelijke schuld-BBP ratio per juni 2019 bedroegen respectievelijk ca. 72% en ca. 81%.

De hoge financieringstekorten van de overheid, die steeds meer een structureel karakter vertonen, vormen een gevaar voor de macro-economische stabiliteit.



Senior Managers Hakrinbank N.V.
van links naar rechts
H. Guicherit, MBA
R. Liesdek
Drs. R. Sitaram

1.3. Het bedrijf van de bank

1.3.1 Algemeen

De over het algemeen evenwichtige macro-economische verhoudingen, namelijk redelijk stabiele wisselkoers, lage inflatie en dozzettend herstel van economische groei hebben de door onze bank geleverde operationele prestaties in de eerste helft van het boekjaar 2019 positief beïnvloed. Daardoor waren de realisaties over het algemeen gunstiger dan de doelstellingen van het jaarplan en de begroting en de vergelijkende periode 2018. Door de flinke toename van de voorziening kredietrisico's nam het overall resultaat minder toe en was fractioneel gunstiger dan dat van de eerste helft van 2018.

Het geconsolideerd balanstotaal steeg in de verslagperiode met 6,9% tot SRD 4.959,9 miljoen, vooral door stijging van de activa posten "Liquide middelen" en "Vorderingen op klanten". Aan de passiefzijde van de balans nam de post "Schulden aan Kredietinstellingen" relatief sterk toe. De toename van de geconsolideerde kredietverlening (exclusief belegging in schatkistpapier) met SRD 260,4 miljoen ofwel 15,1% tot SRD 1.987,5 miljoen is sterk beïnvloed door de verstrekking van een groot kortlopend krediet in EUR aan de Staat. Exclusief dit incidenteel groot kortlopend krediet, welke begin 2020 volledig is terugbetaald, was er sprake van een beperkte afname van de kredietverlening, terwijl de non-performing ratio licht toenam. Door de lage inflatie was het mogelijk om zowel de debet – als creditrente te verlagen, waarbij mede vanwege de concurrentie en slapte in het kredietbedrijf de rentemarge per saldo verkrapte.

In april 2018 hebben de justitiële autoriteiten in Nederland beslag gelegd op een door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gefaciliteerde geldzending van EUR 19,5 miljoen ten behoeve van drie commerciële banken waaronder de Hakrinbank. Het Openbaar Ministerie te Noord-Holland (OM) oordeelde dat de partij mogelijk geheel of ten dele afkomstig was van misdrijf en legde beslag. De verdenking luidde 'witwassen'. De grond voor het gelegde beslag was 'het belang van de waarheidsvinding', hetgeen later werd veranderd in 'mogelijk toekomstige verbeurdverklaring'. De commerciële banken en de CBvS werden in de eerste instantie niet als verdachten aangemerkt.

Hakrinbank heeft, tezamen met de andere banken, in juni 2019 een klaagschrift ingediend tegen (de voortdurend van) het beslag en de rechter gevraagd dit beslag op te heffen. Medio oktober 2019 informeerde het OM de banken over het feit dat het de commerciële banken thans als verdachte van witwassen beschouwt. Het OM is van oordeel dat de commerciële banken niet voldoende zorgvuldig te werk zijn gegaan bij de acceptatie van de contante euro stortingen. Tevens heeft het OM aangegeven dat de gekoesterde verdenking niet enkel meer de in beslag genomen geldzending betreft, maar is uitgebreid tot een vijftal geldzendingen in de periode van december 2017 t/m april 2018, die in totaal een bedrag van EUR 75,5 miljoen beslaan.

Op 24 december 2019 werd het door de CBvS en de commerciële banken ingediende klaagschrift door de rechtbank Noord-Holland gegrond verklaard. De rechtbank oordeelde dat de in beslag genomen geldzending immuniteit genoot, nu deze onder verantwoordelijkheid van de CBvS werd verzonden, die dit deed in het kader van haar publieke taak. Het stond het OM derhalve niet vrij de geldzending in beslag te nemen. De rechtbank oordeelde dat het beslag dient te worden opgeheven en gelastte de teruggave van de gelden aan de CBvS. Het OM heeft bij de Hoge Raad beroep in cassatie ingesteld tegen de beschikking van de rechtbank. Dat betekent dat de beschikking niet onherroepelijk is. Wij hebben vertrouwen in een voor de CBvS en de commerciële banken gunstige uitkomst

in cassatie. Wij verwachten dat de in beslag genomen middelen zullen moeten worden teruggegeven aan de CBvS en dat de commerciële banken op termijn weer vrijelijk zullen kunnen beschikken over de gelden.

Het voortduren van het beslag en de daarmee gepaard gaande opschorting van de geldzendingen hebben een destructieve werking op de vreemde valutamarkt, de economie en de bedrijfsvoering van Hakrinbank, waardoor het rendement van de bank werd aangetast.

De geconsolideerde winst vóór belasting steeg in de eerste helft van 2019 met 3,0% tot SRD 23,7 miljoen, dit in vergelijking met dezelfde periode in 2018. De stijging is het resultaat van een toename van de bedrijfsopbrengsten met SRD 19,6 miljoen en een toename van de lasten met SRD 18,9 miljoen, waarbij de dotatie aan de "Voorziening kredietrisico's", significant hoger uitviel dan dezelfde periode in 2018. De kredietrisico's zijn adequaat afgedekt door de getroffen specifieke voorzieningen.

Op de Surinaamse Effectenbeurs bleef de koers van onze aandelen onveranderd op SRD 408 per aandeel van nominaal SRD 0,15.

Het accent van het Hakrinbank Organisatie Transformatie (HOT) programma ligt ook dit jaar op de verdere versteviging van onze human capital. Het HOT programma heeft als doel om onze interne organisatie te transformeren naar een meer klantgerichte organisatie. In dit kader is het vooral van belang dat onze human resources over de juiste technische- en gedragscompetenties beschikken en de ontwikkeling van een op de klantgerichte organisatie afgestemd functiehuis wordt gecontinueerd.

Om onze business klanten te ondersteunen bij het genereren van meer inkomsten hebben wij in de eerste helft van 2019 ons e-commerce platform hoppa! gelanceerd. Wij beogen hiermee met name kleine en middelgrote ondernemingen, die niet de resources hebben om dit volledig zelf te doen, te faciliteren met een innovatief verkoopkanaal, om daarmee hun verkopen te stimuleren.

In het kader van onze commerciële strategie, die gericht is op de verdere verbetering van de customer experience, onder andere middels de introductie van innovatieve, vooral op finance technology (fintech) gebaseerde producten en diensten hebben wij de voorbereidingen getroffen voor de introductie van mobile payment in Suriname. Dit in navolging op de introductie van Hakrinbank Online Payment (HOP) in 2018.

In het kader van een verdere verbetering van onze risicobeheersing hebben wij een integraal integriteitsbeleid ontwikkeld. Deze is mede gestoeld op de door ons in 2018 uitgevoerde Systematische Integriteits Risico-analyse (SIRA). Ook hebben wij de aanscherping van ons IT Security en Business Continuity risicobeheer gecontinueerd.



Met de Mopé Wholesale app op een bedrijfsmobiel kunnen jouw klanten (voorbeeld: winkeliers, horeca enz.) ook makkelijk en snel betalingen doen bij de chauffeur. Jouw geld is direct en veilig op jouw bankrekening. Je hoeft je dus niet druk te maken over de risico's die contant geld met zich meebrengt. **Mopé... ala sei!**

1.3.2 De financiële ontwikkeling

De bedrijfsresultaten van de bank in het eerste halfjaar van 2019 werden gekenmerkt door het voorzichtige herstel van de economie. Dit kwam tot uiting in een significante toename van het operationeel resultaat van onze bank. Vanwege een flinke toename van de dotatie aan de voorziening kredietrisico's nam het overall resultaat vóór belastingen slechts beperkt toe met 3% ten opzichte van dezelfde periode in 2018. De toenemende fiscale onevenwichtigheden en het wederom monetair financieren van het financieringstekort van de Staat zullen een negatieve invloed hebben op de macro-economische verhoudingen, hetgeen zijn weerslag zal hebben op onze bedrijfsresultaten.

Het geconsolideerd balanstotaal nam ten opzichte van ultimo 2018 toe met SRD 321,8 miljoen of 7,0% tot SRD 4.959,9 miljoen. De winst vóór belasting steeg met 3,0% ten opzichte van de overeenkomstige periode van vorig jaar en bedroeg SRD 23,7 miljoen. De stijging werd veroorzaakt door een toename van de interestmarge, provisie en resultaat uit financiële transacties. De dotatie aan de voorziening kredietrisico's van SRD 18,6 miljoen had een negatieve impact op de winst vóór belastingen.

Aan de actiefzijde van de balans steeg de post "Vorderingen op klanten" met SRD 260,4 miljoen of 15,1% tot SRD 1.987,5 miljoen, voornamelijk vanwege een verstrekt kortlopend krediet aan de Staat. Dit krediet is begin 2020 volledig afgewikkeld.

De post "Liquide middelen" steeg met SRD 253,2 miljoen of 26,8% tot SRD 1.199,1 miljoen en hangt samen met de afname van de post "Vorderingen op kredietinstellingen" die daalde met SRD 237,1 miljoen of 21,9% tot SRD 845,4 miljoen. De daling hangt samen met de chartalisatie van de EUR kasreserve. Wij moesten hiertoe overgaan vanwege de stopzetting van de geldzendingen als gevolg van de inbeslaggenomen geldzending. De conversie van de chartale naar girale EUR werd gefaciliteerd door de CBvS.

De "Effecten" stegen met SRD 54,6 miljoen of 25,6% tot SRD 267,7 miljoen, door een toename van de beleggingsportefeuille bij onze investment banks.

Aan de passiefzijde van de balans steeg de post "Schulden aan Kredietinstellingen" met SRD 331,0 miljoen tot SRD 407,3 miljoen. Deze stijging hield verband met een kortlopende EUR interbancaire deposito die begin 2020 is afgewikkeld. Ook steeg de post "Spaargelden" met SRD 156,8 miljoen of 7,3% tot SRD 2.302,7 miljoen, door een toename van de aan ons toevertrouwde gelden.

De stijging van de winst vóór belastingen met 3,0% is het resultaat van de toename van zowel de bedrijfsopbrengsten als de bedrijfslasten. De toename van de bedrijfsopbrengsten kwam voornamelijk door een stijging van de interestmarge, provisie en het resultaat uit financiële transacties. Het resultaat uit financiële transacties steeg met SRD 7,0 miljoen tot SRD 7,7 miljoen, voornamelijk door de hogere rendementen ontvangen op onze buitenlandse beleggingsportefeuille en de hieraan gerelateerde waardeinstijgingen. Ook de toename van de beleggingsportefeuille heeft bijgedragen aan deze stijging.

De stijging van de operationele bedrijfslasten werd voornamelijk veroorzaakt door de toename van de overige bedrijfslasten met SRD 4,1 miljoen of 17,9% tot SRD 27,2 miljoen, als gevolg van gestegen IT kosten, die veelal in USD luiden.

Ook de personeelskosten stegen, en wel met SRD 2,7 miljoen of 6,4% tot SRD 45,3 miljoen. Dit vloeide voort uit de toegekende loonsverhogingen die het resultaat waren van het arbeidsvoorwaardenoverleg 2018 met de Hakrinbank Werknemers Organisatie. De toevoeging aan de voorziening kredietrisico's was SRD 18,6 miljoen, een stijging van 149,7% in vergelijking met de overeenkomstige periode in 2018. Deze stijging vloeit voort uit een lichte verslechtering van de kwaliteit van onze kredietportefeuille en vanwege lagere opbrengsten uit hoofde van uitwinning van zekerheden, wat samenhangt met de voortdurende malaise op de onroerend goed markt.

De key financial performance indicatoren vertoonden een gemengd beeld. De efficiencyratio, die de verhouding weergeeft tussen de operationele bedrijfslasten en de bedrijfsopbrengsten, verbeterde van 69,9% naar 65,0%. De verdere verbetering van deze ratio blijft een belangrijke doelstelling voor onze bank.

De Return on Assets (RoA) en Return on Equity (RoE) daalden marginaal. Er was bij de RoA een daling van 0,69% naar 0,68% en bij de RoE van 8,95% naar 8,55% waarneembaar. De daling van beide ratio's kwam voornamelijk door de negatieve impact van de dotatie aan de voorziening kredietrisico's ad SRD 18,6 miljoen op de rentabiliteit. De BIS ratio is 7,5%, wat onder de CBvS norm van 10,0% is. Door de in de tweede helft van 2019 uitgevoerde maatregelen ter versterking van de BIS ratio, namelijk een aandelenemissie en achtergestelde lening, verwachten we in 2020 een BIS ratio van boven de CBvS norm te realiseren.

Vooruitzichten

De toenemende verstoring van de macro-economische verhoudingen hebben de resultaten in het tweede halfjaar negatief beïnvloed. De toename van de discrepantie tussen de officiële wisselkoers en die op de informele valutamarkt hebben een negatieve invloed gehad op de koopkracht en de consumenten kredietverlening.

De stijging van de wisselkoers en de discrepantie tussen de formele en informele koers hebben de verdiende foreign exchange commissies en de provisiebaten van buitenlandse overmakingen in de tweede helft van het jaar negatief beïnvloed. Terwijl vanwege de toegenomen onzekerheden de kredietvraag vanuit bedrijven ook beperkt is. Ons streven is erop gericht om de nadelige gevolgen van het voorgaande op het financiële resultaat over 2019, zo beperkt mogelijk te houden.



De digitale wallet Mopé is voor iedereen! Met jouw mobiel op zak kun je makkelijk, veilig, 24/7 en op elke locatie geld ontvangen en betalingen doen. Je kunt ook rekeningen delen, en gepast, tot op de cent, terugbetalen! Je hebt ook altijd een overzicht van alle transacties bij de hand. **Mopé... ala sei!**

1.3.3 Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. en Hakrinbank Real Estate N.V.

De Nationale Trust & Financierings Maatschappij N.V., heeft in het eerste halfjaar 2019 haar financiële doelstellingen gedeeltelijk gerealiseerd. De winst vóór belasting nam in vergelijking met dezelfde periode in 2018 toe met 35,6% tot SRD 6,5 miljoen. Het balanstotaal nam af met SRD 12,2 miljoen, ofwel 4,3%.

De kredietuitzettingen daalden vanwege de toegenomen concurrentie met 2,4% tot SRD 269 miljoen. Hierbij namen de objectfinancieringen en hypotheekleningen af, terwijl de persoonlijke leningen marginaal toenamen. De hypothecaire uitzettingen werden negatief beïnvloed door toenemende bouwkosten, alsook door de gedaalde aflossingscapaciteit van de klanten. Hierdoor is er een lichte verslechtering van de kwaliteit van de kredietportefeuille waarneembaar.

De bedrijfsopbrengsten namen met 20,6% toe tot SRD 15,0 miljoen, waarbij zowel de interestmarge als de provisies toenamen. De operationele bedrijfslasten stegen met 5,2%, terwijl de dotatie voor de voorziening kredietrisico's SRD 0,8 miljoen bedroeg.

De focus van het Hakrinbank Organisatie Transformatie (HOT) programma ligt ook dit jaar op de human resources. In dit kader wordt gepaste aandacht geschonken aan de verdere verbetering van de competenties van onze medewerkers. In het kader van het commercieel beleid is de uitrol van de in 2018 geïntroduceerde Hakrinbank Easy Request (HER) geïntensiveerd. De HER applicatie integreert de financiering in het verkoopproces bij het warenhuis en cardealer en past in de herinrichting van de bedrijfsprocessen om deze zo volledig mogelijk gedigitaliseerd te doen plaatsvinden. Dit ter vergroting van de efficiency, doorlooptijd en het gemak voor de cliënt.

In de eerste helft van het boekjaar 2019 heeft onze dochteronderneming, Hakrinbank Real Estate N.V. geen commerciële bedrijfsactiviteiten ontplooid. De aanhoudende flauwte op de onroerend goed markt in combinatie met de aangescherpte regels van de CBvS met betrekking tot investeringen in onroerend goed hebben hieraan ten grondslag gelegen. In de aangeduide periode werd een verlies geleden van SRD 137.471. Het balanstotaal bleef onveranderd op SRD 6,2 miljoen.

HALFJAARCIJFERS 2019



2.1 Geconsolideerde balans per 30 Juni 2019 (in SRD)

	30 juni 2019	31 december 2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.199.127.501	945.904.852
Schatkistpapier	383.971.187	392.394.482
Vorderingen op kredietinstellingen	845.380.444	1.082.465.987
Vorderingen op klanten	1.987.496.887	1.727.048.554
Effecten	267.719.778	213.167.722
Deelneming	62.394.280	62.394.281
Materiële vaste activa	186.424.532	181.108.421
Overlopende activa	27.411.524	33.656.105
Totaal activa	4.959.926.133	4.638.140.404
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	407.328.947	76.291.646
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.302.702.557	2.145.880.845
- Andere schulden	1.748.789.480	1.941.726.075
Overige schulden	8.530.200	4.261.535
Overlopende passiva	24.747.213	18.526.148
Voorzieningen	105.446.376	104.235.977
	4.597.544.773	4.290.922.226
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	78.715.020	82.823.386
Algemene reserve	255.018.222	220.376.215
Resultaat verslagperiode	15.163.183	30.533.642
	362.381.360	347.218.178
Totaal passiva	4.959.926.133	4.638.140.404
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		
- Verstrekte borgtochten en garanties	113.453.155	93.626.629
- Onherroepelijke accreditieven en swap transacties	2.127.253	2.127.253
	115.580.408	95.753.882

2.2 Geconsolideerde Winst- en Verliesrekening over het eerste halfjaar 2019 (in SRD)

	eerste halfjaar 2019	eerste halfjaar 2018
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Interestbaten	134.969.860	120.407.291
Interestlasten	54.012.886	47.893.931
Interestmarge	80.956.974	72.513.360
Provisie	32.072.017	27.928.068
Resultaat financiële transacties	7.677.641	691.540
Overige bedrijfsopbrengsten	81.728	95.787
Totaal bedrijfsopbrengsten	120.788.360	101.228.755
BEDRIJFSLASTEN		
Personeelskosten	45.272.769	42.547.967
Afschrijvingen	6.047.731	5.146.193
Overige bedrijfslasten	27.201.570	23.076.268
Voorziening kredietrisico's	18.562.298	7.434.235
Totaal bedrijfslasten	97.084.368	78.204.663
Winst vóór belasting	23.703.992	23.024.092
Inkomstenbelasting	8.540.809	8.308.858
Winst ná belasting	15.163.183	14.715.234

2.3 TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2019 EN DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER HET EERSTE HALFJAAR 2019

Algemeen

De winstverdeling over 2018 is op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 31 juli 2019 vastgesteld.

Voor de waardering van activa, passiva en resultaatbepaling worden dezelfde grondslagen gehanteerd als in het jaarverslag. De grondslagen zijn opgenomen in ons jaarverslag over 2018 gedateerd 28 juni 2019.

De uitstaande vorderingen en schulden in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de op balansdatum geldende koersen van de Centrale Bank van Suriname voor aankoop van bankpapier USD 1 = SRD 7,396 en EUR 1 = SRD 8,374 (31 december 2018: USD 1 = SRD 7,396 en EUR 1 = SRD 8,436).

Op de vorderingen op klanten zijn specifieke voorzieningen uit hoofde van kredietrisico's in mindering gebracht. De (per saldo) mutatie in deze voorzieningen is in de Winst- en Verliesrekening verantwoord.

De inkomstenbelasting zoals deze is opgenomen in de Winst- en Verliesrekening is berekend over de commerciële winst (na aftrek van het resultaat op deelnemingen en deelnemingsvrijstellingen). Het verschil met het werkelijk verschuldigde bedrag is gemuteerd in de voorziening latente belastingverplichtingen.

De onroerende goederen zijn gewaardeerd op basis van vervangingswaarden. De opstallen worden lineair afgeschreven gedurende de geschatte gebruiksduur. Veranderingen in de waarde worden ten gunste of ten laste van de herwaarderingsreserve gebracht, onder aftrek van latente belastingen. De herwaarderingsreserve is afzonderlijk onder het eigen vermogen opgenomen. De belastinglatentie is berekend uitgaande van een belastingtarief van 36%.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de cijfers verwerkt van de Hakrinbank N.V. en haar 100% dochterondernemingen de Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. en de Hakrinbank Real Estate N.V.

Ontwikkelingen omtrent de aangehouden geldzending

De justitiële autoriteiten in Nederland hebben in april 2018 beslag gelegd op een door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gefaciliteerde geldzending. Deze geldzending werd uitgevoerd ten behoeve van drie commerciële banken in Suriname, en bedroeg EUR 19,5 miljoen.

Voor het behoud en de waarborging van het financieel bestel in het geheel is de CBvS in mei 2018 een arrangement overeengekomen met de betreffende commerciële banken, waaronder de Hakrinbank N.V., waarbij de gelden van de Hakrinbank N.V. door de CBvS zijn gestort op onze nostrorekeningen in het buitenland.

De door de CBvS op de nostrorekeningen van de Hakrinbank N.V. gestorte gelden zijn verantwoord in de balans op de post "Vorderingen op kredietinstellingen", terwijl de terugstortverplichting van de Hakrinbank N.V. aan de CBvS op de post "Andere Schulden" is weergegeven.

Op grond van het overeengekomen arrangement met de CBvS dienen de gelden op de rekeningen van de CBvS te worden teruggestort op het moment dat de in beslag genomen gelden door de justitiële autoriteiten in Nederland worden vrijgegeven.

Het schriftelijk advies dat we van onze advocaat ontvangen hebben, geeft aan dat het Openbaar Ministerie in Nederland (OM) de Hakrinbank medio oktober 2019 als verdachte van witwassen heeft aangemerkt en dat de verdenking is uitgebreid tot een vijftal geldzendingen. De rechtbank oordeelde echter op 24 december 2019 dat de in beslag genomen geldzending immuniteit genoot, omdat deze onder verantwoordelijkheid van de CBvS werd verzonden. Tevens dat het OM de geldzending niet in beslag had mogen nemen, het beslag opgeheven dient te worden en de gelden teruggegeven moeten worden aan de CBvS. Het Openbaar Ministerie heeft beroep in cassatie ingesteld tegen deze beslissing van de rechtbank.

Onze advocaat acht de kans dat de Hakrinbank N.V. wordt veroordeeld en een boete wordt opgelegd en/of (een deel van) de inbeslaggenomen gelden verbeurdverklaard word(en), klein. En dat het onwaarschijnlijk is dat er een situatie zal ontstaan dat de Hakrinbank N.V. in haar vermogen wordt getroffen door de strafzaak en het beslag. Wij achten het derhalve niet nodig hiervoor een specifieke voorziening in de balans per 30 juni 2019 op te nemen.

COVID-19 (Corona) virus

Het Coronavirus is ook Suriname niet bespaard gebleven. Door de (partiële) lock-down en andere maatregelen is de economische bedrijvigheid sterk teruggelopen, waardoor vele bedrijven in problemen zijn geraakt. De economische groei en werkgelegenheid zijn hierdoor verder in gedrang gekomen en wordt een contractie van de Surinaamse economie voorzien voor 2020.

Ook bij de Hakrinbank N.V. zijn de gevolgen reeds merkbaar. Een deel van onze klanten kan niet langer aan haar betalingsverplichtingen jegens ons voldoen. Aan deze klanten is uitstel van betaling verleend tot maximaal 6 maanden. Tevens is in een aantal gevallen het rentetarief verlaagd. Het is vooralsnog niet in te schatten of en wanneer deze klanten weer aan hun betalingsverplichtingen zullen kunnen voldoen en wat de financiële gevolgen voor de Hakrinbank N.V. zullen zijn. Naar verwachting zullen de renteopbrengsten lager en de voorziening kredietrisico's hoger uitvallen.

De Centrale Bank van Suriname heeft in samenwerking met de Surinaamse Bankiersvereniging een kader ontworpen waarbinnen de gevolgen van de Coronacrisis enigszins kunnen worden opgevangen. Het betreft maatregelen ten aanzien van liquiditeitsverruiming en banktoezicht van de CBvS. De specifieke maatregelen zullen er zorg voor dragen dat instellingen die worden geraakt door de Coronacrisis, hun kredietverlening kunnen continueren om zodoende bij te dragen aan stabilisering van de economie en behoud van werkgelegenheid.

Hoe groot de impact op de financiële cijfers zal zijn is nu moeilijk in te schatten. We monitoren derhalve onze risico's en die van onze klanten voortdurend om eventuele financiële risico's zoveel mogelijk te beperken.

OVERIGE



Beoordelingsverklaring externe accountant

Aan: de Aandeelhouders,
van de Hakrinbank N.V.
Paramaribo

Opdracht

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019, van de Hakrinbank N.V. te Paramaribo bestaande uit de geconsolideerde balans per 30 juni 2019 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 met de toelichting beoordeeld. De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor tussentijdse financiële verslaggeving. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de geconsolideerde tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met algemeen aanvaarde standaarden met betrekking tot het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de openbaar accountant van de vennootschap. Een beoordeling van financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de tussentijdse financiële informatie van de Hakrinbank N.V. over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor tussentijdse financiële verslaggeving.

Benadrukking van een aangelegenheid

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'Ontwikkelingen omtrent de aangehouden geldzending' in de toelichting behorende bij de geconsolideerde balans per 30 juni 2019 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening over het eerste halfjaar 2019, waarin de situatie wordt uiteengezet rondom een geldzending waarop door de justitiële autoriteiten in Nederland beslag is gelegd. Deze aangelegenheid doet geen afbreuk aan onze conclusie.

Tevens vestigen wij de aandacht op de in de toelichting opgenomen paragraaf 'COVID-19 (Corona) virus'. Gegeven de onzekerheid van de Covid-19 situatie, kunnen momenteel de periode van ontregeling van de economische bedrijvigheid en de daaraan gerelateerde financiële consequenties niet op een redelijke wijze worden ingeschat. Deze aangelegenheid doet geen afbreuk aan onze conclusie.

Paramaribo, 22 juni 2020

LUTCHMAN & CO N.V., An independent member firm of Moore Global Network Limited

Was getekend D. de Keyzer CA,AA (chartered accountant)



HAKRINBANK



www.hakrinbank.com